

Отже, можна стверджувати, що поширення у світі англійської мови, підвищена увага людей до її вивчення у своїй основі має суто економічний характер. Глобалізація світових міжнародних відносин, формуючи новий економічний порядок, висуває на порядок денний актуальну необхідність створення світової мови міжнародного спілкування, потрібної для здійснення контактів між різними народами та державами (передовсім в економічній галузі їхніх стосунків).

Висновки. Отже, особливості глобалізації світових економічних процесів, надання світовому господарству інтернаціонального характеру об'єктивно та закономірно підвищує роль англійської мови як мови міжнародного спілкування. Причому ситуація у сфері міжнародних стосунків висуває на цю роль саме англійську, яка останніми десятиліттями довела свою здатність виконувати функції мови інтернаціональної комунікації.

Джерела та література

1. Гидденс Э. Последствия модернити / Энтони Гидденс // Иноземцев В. Л. Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология. – М. : Academia, 1999. – С. 101–122.
2. Лингвистический энциклопедический словарь / глав. ред. В. Н. Ярцева. – М. : Сов. энцикл., 1990. – 685 с.
3. Ammon U. To What Extent is German an International Language? / U. Ammon // Stevenson P. The German Language and the Real World: Sociolinguistic, Cultural and Pragmatic Perspectives on Contemporary German. – Oxford : Oxford university press, 1995.
4. Coulmas F. Language and Economy / F. Coulmas. – Oxford : Blackwell, 1992.
5. Crystal D. English as a Global language / D. Crystal. – Cambridge : University press, 2003.
6. Graddol David. The Future of English / Graddol David // The British Council. – 2000. – 65 s.
7. Hagen S. Languages in European Business: a Regional Survey of Small Company / S. Hagen. – London : CILT, 1993.
8. Phillipson R. Globalizing English: Are Linguistic Human Rights an to Alternative to Linguistic imperialism? / R. Phillipson // International Conference on Language Rights. – Hong Cong : Hong Cong University. – June 22–24.
9. Wurm S. A. Atlas of the World's languages in Danger of Disappearing / S. A. Wurm // UNESCO Pub. – 2002. – 216 s.

Козак Тамара. Глобализация всемирных экономических связей в контексте функционирования языка международного общения. Раскрывается взаимозависимость экономического развития и глобализационного распространения языка международного общения. Английский рассматривается как приоритетный претендент на статус языка международного употребления в сфере экономических связей разных государств.

Ключевые слова: глобализационные процессы, взаимозависимость, новый мировой экономический порядок, роль языка, языковая политика.

Kozak Tamara. Globalisation of International Economic Relations in the Context of Functioning of the Language of International Communication. The interdependence of economic development and the global expansion of the language of international communication is revealed. English being considered as a priority candidate for the status of the language of international communication for the use in the field of economic relations between various peoples and states.

Key words: globalization processes, interdependence, new economic order, the role of a language, language policy.

Стаття надійшла до редколегії
10.09.2014 р.

УДК 327:004.77

Олена Миронова

Інтернет-комунікація у сфері транскордонного співробітництва

У статті розглянуто поняття «інтернет-комунікація» в контексті транскордонного співробітництва, здійснено огляд деяких сайтів, присвячених діяльності євро регіонів, наведено рекомендації щодо розроблення веб-ресурсу євро регіону «Дніпро».

Ключові слова: інтернет-комунікація, транскордонне співробітництво, вебсайт.

© Миронова О., 2014

Постановка наукової проблеми та її значення. Питання міжнародної комунікації, що реалізується в межах транскордонного співробітництва, надзвичайно актуальне сьогодні. Саме ці регіони сприяють поглибленню контактів країн у різних сферах: економічній, політичній, соціальній, освітній і т. д. як інтегративні елементи. Надзвичайний розвиток інформаційних технологій приводить до змін у цих процесах, і правильне їх використання дасть змогу значно підвищити ефективність налагодження взаємозв'язків. Особливе місце, на нашу думку, займає вебсайт як сучасна платформа та засіб для комунікації між суб'єктами транскордонного співробітництва, громадськістю відповідних країн та всіма зацікавленими в розвитку інтеграційних процесів.

Отже, проблема комунікації засобами всесвітньої мережі, особливо у сфері міжнародних зв'язків, перспективна та вчасна, вона потребує ґрунтовних досліджень у напрямі і теоретичних підходів, і практичної реалізації.

Мета статті – визначити місце сучасних засобів комунікації в процесі реалізації транскордонного співробітництва та на прикладі євро регіону «Дніпро» формування рекомендацій щодо розроблення відповідного вебресурсу.

Завдання дослідження:

- аналіз Інтернету як засобу комунікації;
- розгляд поняття «інтернет-комунікація»;
- огляд деяких європейських сайтів, присвячених діяльності євро регіонів;
- визначення рекомендацій щодо сайту євро регіону «Дніпро».

Новизною є набір визначених вимог, які можуть бути застосовані під час розроблення сайтів, присвячених діяльності євро регіонів.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Проблематика комунікації розкрита у філософських, соціологічних, психологічних, педагогічних, біологічних дослідженнях, роботах з інформатики, фізики, що свідчить про його багатоаспектність та неоднозначність (М. Каган, П. Сорокін, А. Урсул, О. Леонтьєв, К. Черрі, Г. Почепцов, О. Галичкіна, Л. Іванов, І. Розина, А. Коротков, Г. Трофімова, О. Леонтович, Л. Щіпіцина, Т. Шибутані, О. Горошко, О. Арестова, Л. Афанасьєва та ін.).

Так, М. Каган [5, с. 15] визначає комунікацію як інформаційний зв'язок суб'єкта з тим чи тим об'єктом – людиною, твариною, машиною. А. Урсул наголошує, що процеси комунікації в суспільстві пов'язані і з матеріальною, й ідеальною інформацією, оскільки саме поняття комунікації вийшло за межі суто людської сфери завдяки розвитку кібернетики, з позицій якої – це обмін інформацією між складними динамічними системами чи їх частинами, які здатні приймати інформацію, накопичувати її, перетворювати і т. д. [8, с. 186].

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. У процесі свого розвитку суспільство завжди шукало ефективні засоби комунікації, які на сьогодні поділяють на друковані, радіо, телевізійні, інтернетні (Інтернет-медіа). Щодо останніх дослідники наголошують на двох напрямках розвитку: глобальна інтернетизація традиційних та розвиток Інтернету як альтернативного засобу [2, с. 57].

Отже, бурхливий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій став передумовою для створення принципово нових моделей комунікації, зокрема з використанням Інтернету й мобільного зв'язку.

З появою всесвітньої мережі відкриваються принципово нові шляхи взаємодії із членами суспільства. Його перевагами в цьому контексті є [1, с. 413–415]:

- поєднання в собі водночас кількох видів ЗМК: друкованих, радіо, телебачення;
- можливість окремої людини, інституту, організації, держави спілкуватись з усім світом, збираючи масову аудиторію для свої посилань [3];
- зменшення капіталовкладень порівняно з традиційними (створення сайту та його розміщення набагато дешевше за організацію роботи власної газети або каналу телебачення);
- оперативність у поданні інформації, який не має ані часових, ані просторових, часто й законодавчих обмежень.

Дослідники [1, с. 102] виділяють два типи Інтернет-співтовариств (лише віртуальне та яке функціонує і в Інтернеті, і поза мережею). Співтовариство, яке утворюється навколо розв'язання проблематики конкретного євро регіону, належить до другого типу. Засоби Інтернету у цьому випадку розширюють комунікаційні можливості, а не виступають єдиною можливою платформою для спілкування.

У результаті дослідження термінології в галузі комунікацій засобами Інтернет дослідники [4] приходять до висновку, що відбувається збільшення базових дефініцій. Крім того, констатуємо зміну та конкретизацію понять, наприклад, від «електронної комунікації» взагалі до «мережева комунікація», «інтернет-комунікація», що точніше відображає відповідні процеси, хоча часто ці поняття не розділяють, а використовують як синоніми. Інтернет-комунікацією пропонують [7, с. 32] розуміти як використання людьми електронних повідомлень (частіше мультимедійних) для формування знань і взаєморозуміння в різноманітних середовищах, контекстах, культурах. Це твердження, на нашу думку, найбільш відповідає предмету нашого дослідження, а саме – транскордонному співробітництву.

У [6] ми визначали перелік сучасних найпопулярніших засобів комунікації в Інтернеті: електронна пошта, чат, форум, блог, RSS, соціальна мережа, відеоконференція. Схарактеризуємо їх з погляду залучення до процесів транскордонного співробітництва.

Електронна пошта є необхідною послугою, за її допомогою здійснюється оперативний обмін текстовими та графічними повідомленнями, файлами (хоча й обмеженого розміру) між учасниками співпраці, реалізується відправка одного повідомлення багатьом адресатам (розсилка), що дає можливість швидкого оповіщення щодо подій євро регіону, є можливість отримання повідомлень за допомогою різних технічних засобів комунікації. Огляд сайтів, присвячених транскордонній співпраці, продемонстрував, що на кожному з них як контакти наведено *e-mail* організаторів.

Соціальна мережа є перспективним засобом комунікації у сфері транскордонного співробітництва, коли відбувається створення відповідних груп прихильників та оперативний зв'язок з ними, активне залучення нових учасників, ініціативне ведення діалогу. Для підтримки активного статусу потрібно постійно наводити нову інформацію, залучати до дискусій представників влади, громадськості. На нашу думку, цей засіб у сфері транскордонної співпраці використовують недостатньо активно.

Перспективним засобом, який широко використовують на сучасному етапі в політичних комунікаціях, є блог (наприклад, *Twitter*) для обміну найактуальнішою інформацією невеликого обсягу, обговорення якої можна продовжити з використанням інших засобів.

Чат, відеоконференція – ті засоби комунікації, що дають змогу спілкуватись у режимі реального часу, обговорити проблематику із широким колом зацікавлених, і при цьому не потребують очної взаємодії. Такий варіант комунікації, наприклад, засобами *skype*, є, на нашу думку, одним із найперспективніших для транскордонної комунікації.

Інтернет-сайт, присвячений питанням транскордонного співробітництва, є досить потужним засобом комунікації, він виступає важливим і необхідним елементом спілкування із громадськістю та самими учасниками процесу. З огляду на це, проаналізуємо декілька відповідних європейських сайтів.

<http://www.euroregion-elbe-labe.eu/cz/> – сайт євро регіону «Ельба-Лаба» (Elbe-Labe) (учасники – Чехія та Німеччина). Він характеризується чіткою структурою, простотою та зручністю дизайну, наявністю навігаційних розділів: Новини (ступінь оновлення яких дуже високий), Про нас, Регіон, Фінансування проектів, Проекти, Підтримка, Контакти, кожен із яких має ряд підпунктів у вигляді списків, що випадають. Інформацію подано структуровано, представлені графічні (хоча в незначному обсязі), текстові матеріали, *pdf*-файли, наявний блок пошуку та карта сайту, передбачена робота в режимі трьох мов: чеської, німецької, англійської. Серед недоліків слід відзначити відсутність відео-матеріалів, мінімальний набір засобів зворотного зв'язку, відсутність форумів, гостьових книг і т. д.

<http://euroregionbug.pl/> – сайт євро регіону «Буг» (Польща, Україна, Білорусь) характеризується значною інформаційною насиченістю (текстова, графічна інформація), постійним оновленням новин, представленням всієї потрібної інформації щодо діяльності регіону, блоком пошуку, представленням статистики. Серед позитивних моментів слід відзначити передбачені анкетування. Представлений варіант додаткового меню сайту не є однозначним – подане у вигляді вертикального списку, для перегляду якого потрібно гортати сторінку декілька разів. Крім того, сайт не підтримує багатомовність, лише деякі матеріали мають два варіанти: польську й англійську версії. Інші учасники цього проекту – Україна та Білорусь – не представили в мережі повноцінних варіантів сайтів. Найбільш відповідними білоруськими ресурсами є <http://beuroregion.by/> – опис діяльності всіх євро регіонів, учасником яких є Білорусь, та <http://tric.info/index.php> – сайт транскордонного інформаційного центру TRiC.

Щодо представлення результатів діяльності євро регіону «Дніпро» маємо констатувати відсутність працюючого сайту. Так, згідно зі звітом¹ щодо виконання плану заходів у межах транскордонного співробітництва за перше півріччя 2013 р. було розроблено портал www.che-go.org (представниками Чернігівської та Гомельської областей) та в перспективі планували залучення до його функціонування користувачів із Брянської області, але браузер при переході за вказаною адресою повертає помилку. Отже, питання залишається відкритим та потребує активного розв'язання.

Визначимо вимоги до сайту як засобу комунікації у сфері транскордонного співробітництва та наведемо практичні рекомендації щодо їх впровадження під час розроблення сайту «Євро регіон «Дніпро»».

По-перше, на нашу думку, повинна бути окреслена *цільова аудиторія* сайту (її ключові характеристики: регіон, мова, узагальнені особисті дані (вікова категорія, стать тощо), інтереси і т. д.). Для постійних відвідувачів сайту важливим є актуальність інформації, швидкість її оновлення, зручність інтерфейсу, стабільність роботи і т. д.).

Крім того, цільовою аудиторією виступають ті суб'єкти, які безпосередньо цікавляться діяльністю цього євро регіону (представники засобів масової інформації та інших євро регіонів, потенційні партнери і т. д., їх основна увага буде зосереджена на насиченості сайту інформаційним матеріалом).

Тип сайту, з огляду на його тематику та аудиторію, має бути, на нашу думку, інформаційним з елементами порталу. На початкових етапах упровадження він може мати форму сайту-візитки для оглядового ознайомлення з проблематикою, представленням новин, але кінцевим його завданням буде створення гнучкої платформи для спілкування між учасниками процесу розвитку євро регіону «Дніпро».

Структура сайту зумовлена великою кількістю інформаційних матеріалів, присвячених транскордонній тематиці, тому пропонуємо використовувати змішаний спосіб організації вебсторінок (комбінування елементів стандартного методу, а також методу павутини). За такої організації користувач може перейти до будь-якого документа безпосередньо з головної сторінки, крім того, самі документи також посилаються один на інший. Потрібно передбачити, щоб з будь-якої сторінки можна було здійснити перехід на основну.

Обов'язковими *елементами сайту* мають бути: інформаційні матеріали; блок пошуку; блок навігації; розділ новин; блок зворотного зв'язку, який може бути представлений контактною інформацією (телефони, *e-mail*, адреса, посилання на відповідні групи у соціальних мережах, мікроблогах і т. д.), і повноцінними засобами інтерактивного спілкування: форму, чат і т. д.

Інформаційне наповнення є ключовим фактором для сайту, присвяченому євро регіону. Інформація повинна бути повною, достовірною, актуальною, структурованою, подаватись у різних форматах і перегляду, і завантаження (текстовому, графічному, відео, наприклад, представлення інтерактивних презентацій), а також на різних мовах.

Користувацький інтерфейс повинен бути зручним, сучасним, виконаним у стилі євро регіону «Дніпро» з наголошенням його особливостей, у т. ч. національних, створювати в користувача відчуття комфорту, дизайн повинен бути мінімалістичним (колірна гама, поєднання інформації різних типів і т. д.). Необхідним завданням під час створення сайту, присвяченому транскордонному співробітництву, має бути врахування необхідних умов для спеціального доступу людей із фізичними вадами, включаючи осіб із поганим зором, слухом, рухом.

Зворотний зв'язок на сайті – необхідний елемент його функціонування як засобу безпосереднього зв'язку з громадськістю. Електронна пошта, можливість висловлення власних вражень і пропозицій з того чи того питання (форуми), гостьові книги. Рекомендується проведення відеоконференцій та створення їх архіву у вигляді звукових чи відеофайлів. На нашу думку, важливим блоком має стати реєстрація користувачів, що дасть змогу зробити спілкування більш оперативним та персоналізованим.

Досить важливим є питання вивчення та дослідження громадської думки щодо конкретних проблем транскордонного співробітництва, певних подій і визначення їх ефективності, значення тощо. Це завдання може бути розв'язане через організацію на сайті розділу опитування, анкетування та оцінки сайту. Варто зробити спрощений доступ, щоб без необхідності складної процедури реєстрації користувач із низьким рівнем обізнаності роботи з інформаційними технологіями міг зрозуміти, як заповнити анкету чи будь-яку іншу форму запиту.

¹ <http://www.chernihiv-oblast.gov.ua/media/upload/inf.doc>

Важливим фактором збереження постійної аудиторії та ефективної роботи сайту, його індексації пошуковими система є постійне оновлення та підтримка вимог *seo-оптимізації*. Це дасть змогу використовувати сайт як оперативний та ефективний канал комунікації.

Отже, основні особливості, якими повинен володіти вебсайт, присвячений транскордонному співробітництву, як засіб комунікації:

- актуальність, повнота, достовірність, багатомовність, оновлюваність представленої інформації;
- зручна система навігації;
- можливість здійснення пошуку на сайті;
- наявність широкого вибору варіантів зворотного зв'язку;
- представлення інформації в різних форматах (текст, графіка, відео).

Узагальнені рекомендації щодо сайту єврорегіону «Дніпро» представлені в табл. 1.

Таблиця 1

Вимоги до сайту «Єврорегіон “Дніпро”»

Параметр сайту	Значення
Цільова аудиторія	Представники влади, громадських організацій, жителі приграничного району, що безпосередньо чи опосередковано є учасниками транскордонних процесів, об'єднані спільною проблемою – ефективного формування єврорегіону, а також зацікавлені особи, які не виступають як учасники; мови: українська, білоруська, російська, англійська; соціальний статус, вік, освіта – не має обмежень
Тип	Інформаційний з елементами порталу
Структура	Гнучка навігаційна система, із заглибленням не більше трьох рівнів ієрархії, зв'язок усіх сторінок із головною
Елементи	Інформаційні матеріали; блок пошуку; блок навігації; розділ новин; елементи зворотного зв'язку
Інформаційне наповнення	Ключовий компонент, інформація повинна відповідати вимогам: повнота, достовірність, актуальність, новизна, структурованість та бути представленою в різних форматах і мовах
Користувацький інтерфейс	Зручний, дизайн мінімалістичний, урахування вимог користувачів з особливими потребами
Зворотний зв'язок	Електронна пошта, форуми, гостьові книги, відеоконференції, опитування, анкетування
Додаткові вимоги	Постійне оновлення, підтримка вимог <i>seo-оптимізації</i>

Вважаємо, що реалізація запропонованих рекомендацій дасть змогу створити ефективний сайт єврорегіону «Дніпро», а також загалом ці поради можуть застосовуватись до інших сайтів, присвячених транскордонному співробітництву, з урахуванням їх особливостей.

Висновки. Інтернет-комунікація – той феномен, що змінює суспільство, впливаючи на діяльність усіх його структур, отже, потребує ґрунтовних досліджень, оцінки перспектив, ризиків, визначення ефективних способів використання можливостей, тощо. Особливого значення цей засіб набуває під час здійснення міжнародної комунікації як шлях мінімізації використання багатьох ресурсів (часових, трудових, економічних і т. д.). Застосування таких форм Інтернет-комунікації, як соціальна мережа, блог, сайт, на нашу думку, є сучасним та перспективним напрямом розвитку співробітництва на міжнародній арені, зокрема транскордонного діалогу. Це дасть змогу залучити більшу кількість прихильників цього процесу, особливо молодь, реалізувати активний обмін досвідом, плідно співпрацювати з громадськістю в цьому напрямі. Реалізація відповідних засобів потребуватиме розроблення системи принципів, вимог, згідно з якими вони мають розроблятися та впроваджуватись. На прикладі потенційного сайту, присвяченому розвитку єврорегіону «Дніпро», ми продемонстрували можливий варіант набору відповідних рекомендацій. Здійснений огляд декількох веб-ресурсів, присвячених єврорегіонам, та визначений рівень їх представлення демонструє потребу цього напрямку досліджень і також дає необхідний орієнтир для створення вітчизняних сайтів.

Джерела та література

1. Бебик В. М. Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка, паблік рилейшнз : монографія / В. М. Бебик. – К. : МАУП, 2005. – 440 с.
2. Житарюк М. Г. Соціокультурна модель журналістики: традиції і новаторство : монографія / М. Г. Житарюк. – Львів : [б. в.], 2008. – 416 с.

3. Зернецька О. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні взаємовідносини / О. Зернецька. – К. : Освіта, 1999. – 352 с.
4. Интернет-коммуникация как новая речевая формация : колл. моногр. / науч. ред. Т. Н. Колокольцева, О. В. Лутовинова. – М. : Наука ; Флинта, 2012. – 323 с.
5. Каган М. Мир общения: проблема межсубъектных отношений / М. Каган. – М. : Политиздат, 1988. – 319 с.
6. Кокуть І. Б. Специфіка засобів масової комунікації на початку ХХІ століття / І. Б. Кокуть, О. І. Миронова // Україна в системі глобального інформаційного обміну: теоретико-методологічні аспекти дослідження і підготовки фахівців : Всеукр. наук. конф. (Львів, 27 трав. 2011 р.). – Львів : Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2011. – С. 161–166.
7. Розина И. Н. Педагогическая компьютерно-опосредованная коммуникация: теория и практика / И. Н. Розина. – М. : Логос, 2005. – 437 с.
8. Урсул А. Д. Информация. Методологические аспекты / А. Д. Урсул. – М. : Наука, 1971. – 293 с.

Миронова Елена. Интернет-коммуникация в сфере трансграничного сотрудничества. В статье рассмотрено понятие «интернет-коммуникация» в контексте трансграничного сотрудничества, реализован обзор некоторых сайтов, посвященных деятельности еврорегионов, поданы рекомендации относительно разработки вебресурса еврорегиона «Днепр».

Ключевые слова: интернет-коммуникация, трансграничное сотрудничество, вебсайт.

Myronova Olena. Internet Communication in the Field of Cross-Border Cooperation. The article discusses the concept of “Internet communication” in the context of cross-border cooperation, implemented an overview of some sites on the activities of the Euroregion, submitted recommendations for the development of a web resource Euroregion “Dnipro”.

Key words: Internet communication, cross-border cooperation, website.

Стаття надійшла до редколегії
22.09.2014 р.

УДК [361.122.5:316.422.1]-027

Вікторія Матвєєва

Урбанізація та інновації: взаємний вплив і шляхи розв’язання спільних проблем

Досліджено тенденції урбанізації, виявлено урбанізаційні проблеми в контексті досягнення сталого розвитку. Показано значення міст як центрів інноваційного розвитку. Визначено шляхи розв’язання проблем і сприяння інноваційному розвитку на основі кращих міських практик. Установлено взаємозв’язок між міським та інноваційним розвитком.

Ключові слова: урбанізація, інновація, інноваційний розвиток, міський розвиток, стійкий розвиток.

Постановка наукової проблеми та її значення. Урбанізація – один із мегатрендів розвитку світової економіки й глобального суспільства, який визначає їх сучасний та перспективний розвиток. Така роль міст не абсолютна новина, адже впродовж історичного часу саме міста повсякчас виступали центрами акумуляції людських, фінансових, технічних, інформаційних, організаційних ресурсів, які ставали джерелом прискорення розвитку самих міст – економічного, соціального, культурного, технічного, інноваційного тощо – і, як наслідок, регіонального, національного та світового розвитку. Але лише останніми десятиліттями урбанізація набуває характеру мегатренду, що визначає подальший розвиток глобальної системи. Ресурсоконцентрувальний характер урбанізації зумовлює також перетворення міст на центри інноваційного розвитку, оскільки накопичені в містах технічні, фінансові, людські, інтелектуальні, інформаційні ресурси будують потрібну базу для ефективного ходу інноваційного процесу ресурсів, для формування та використання інноваційного потенціалу цієї території.